

ΑΠΟΘΗΚΗ

ΤΩΝ

ΩΦΕΛΙΜΩΝ ΓΝΩΣΕΩΝ.

ΜΑΡΤΙΟΥ, 1844.

[ΑΡΙΘ. 87.]

ΙΩΑΝΝΗΣ ΟΒΑΡΔΟΣ.

[Ίδε την Βιογραφίαν του ἐν Σελ. 47-48 τοῦ παρόντος φυλλαδίου.]

ΣΥΜΜΙΚΤΑ ΒΥΖΑΝΤΙΝΑ. Ἀρ. 2.
Ἡ ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΒΑΝΔΙΩΝ ΝΙΚΗ ΤΟΥ ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΥ.
ΑΛΩΣΙΣ ΤΗΣ ΚΑΡΧΗΔΟΝΟΣ.

[Συνέχεια. Ίδε Σελ. 17-19.]

Εἴαν ὁ Γελλίμερ ἐγνώριζε τὴν προσέγγισιν τοῦ ἐχθροῦ, ἔπρεπε νὰ ἀναβάλῃ τὴν καθυπόταξιν τῆς Σαρδούς, καὶ νὰ περιορισθῇ εἰς τὴν ἄμεσον ὑπεράσπισιν τοῦ προσώπου καὶ τοῦ βασιλείου του. Ἀπόσπασμα πεντακισχιλίων στρατιωτῶν καὶ ἑκατὸν εἴκοσι τρι-

ῆ. 3

ήρων (διότι τοσαύτην δύναμιν εἶχε πέμψειν εἰς τὴν Σαρδῶ πρὸς καθυπόταξιν τοῦ ἐπαναστάντος Γώδα) ἤθελε συνενωθῇ μετὰ τῶν ἐπιλοκπῶν δυνάμεων τῶν Βανδύλων· καὶ ὁ ἀπόγονος τοῦ Γιζερῖχου ἠδύνατο, αἰφνης ἐπιπεσὼν, νὰ καταποντίσῃ στρατιώτιδας ναῦς, βαρέως πεφορτισμένας καὶ ἀνιχνόους μάχης, καὶ ἐλαφρὰ βρίκια, εἰς τὸ φεύγειν μόνον ἐπιτήδεια. Τρόμος κρύφιος εἶχε κυριεύσει τὸν Βελισάριον, ὅτε ἤκουσε, κατὰ τὸν διάπλουν, τοὺς στρατιώτας αὐτοῦ ἐνθαρ-

βύνοντας ἀλλήλους νὰ ὁμολογήσωσι τοὺς φόβους των· ἐπὶ τῆς ξηρᾶς ἤλιπίζον νὰ διαφυλάξωσι τὴν τιμὴν τῶν ὅπλων των· ἀλλ' ἐὰν προσεβάλλοντο εἰς τὸ πέλαγος, ἀνευρυθιάστως ὠμολόγουν ὅτι δὲν εἶχον τοσαύτην ἀνδρίαν, ὥστε συγχρόνως ν' ἀγωνισθῶσι πρὸς τοὺς ἀνέμους, τὰ κύματα, καὶ τοὺς βαρβάρους. Τὰ φρονήματά των γνωρίσας οὕτω, ἀπεφάσισεν ὁ Βελισάριος ν' ἀποδιβάσῃ αὐτοὺς ἐπὶ τοῦ παραλίου τῆς Ἀφρικῆς κατὰ τὴν πρώτην εὐκαιρίαν, καὶ φρονίμως ἀπέβριψεν, εἰς πολεμικόν τι συμβούλιον, τὴν πρότασιν τοῦ νὰ πλεύσῃ μετὰ τοῦ στόλου καὶ τοῦ στρατοῦ εἰς τὸν λιμένα τῆς Καρχηδόνας. Μετὰ τρεῖς μῆνας τοῦ ἐκ Κωνσταντινουπόλεως ἀπόπλου, ἀπεβιβάσθησαν ἀσφαλῶς οἱ ἄνθρωποι καὶ οἱ ἵπποι, τὰ ὅπλα καὶ τὰ πολεμοφόδια, πέντε δὲ στρατιῶται ἀφείθησαν ὡς φύλακες εἰς ἕνα καστον τῶν πλοίων, ἅτινα διετάχθησαν ἐν εἴδει ἡμικυκλίου. Οἱ ἐπίλοιποι κατεσκευάσαν ἀμέσως στρατόπεδον ἐπὶ τῆς παραλίας, ὀχυρώσαντες αὐτὸ μετὰ τάφρον καὶ χαράκωμα, κατὰ τὴν ἀρχαίαν συνθήειαν· ἀνεκάλυψαν δὲ καὶ πηγὴν γλυκέος ὕδατος, ἥτις οὐ μόνον τὴν δίψαν των ἐσβεσεν, ἀλλὰ καὶ θάβρος ἐνέπνευσεν εἰς τοὺς πολλοὺς.

Τὴν ἐπαύριον, τινὲς τῶν στρατιωτῶν, εἰς τοὺς ἀγροὺς ἀναβάντες, ἐπέθηκαν χεῖρα εἰς τὰς ὀπώρας· ὁ δὲ Βελισάριος οὐ μόνον ἐτιμώρησε τοὺς πταίστας, ἀλλὰ καὶ τὸν στρατὸν ἅπαντα συγκαλέσας, προέτρεψεν αὐτοὺς εἰς δικαιοσύνην, μετριοφροσύνην, καὶ τὸ ἴδιον αὐτῶν γνήσιον συμφέρον· — « Ἐπεχειρήσα τὴν καθυπόταξιν τῆς Λιβύης, » εἶπεν ὁ στρατηγός, « θαρβῶν ὅχι τόσον εἰς τὸ πλῆθος ἢ καὶ τὴν ἀνδρίαν τῶν στρατευμάτων μῦθ, ὅσον εἰς τὴν πρὸς ἡμᾶς μὲν φιλικὴν τῶν ἐγγχωρίων διάθεσιν, πρὸς δὲ τοὺς Βανδίλους θανάσιμον αὐτῶν ἔχθραν. Τὴν ἐλπίδα ταύτην σεῖς μόνον δύνασθε νὰ μοῦ ἀφαιρέσητε· ἂν ἐξακολουθῆτε ν' ἀρπάζετε ὅσα μὲ ὀλίγον ἀργύριον δύνανται ν' ἀγορασθῶσι, τοιαῦται βίαιαι πράξεις θέλουν συναλλάξαι τοὺς ἀσπόνδους τούτους ἐχθροὺς, καὶ συνενώσιν αὐτοὺς εἰς δικαίαν συμμαχίαν κατὰ τῶν πολεμίων τῆς πατρίδος των. » Αἱ προτροπαὶ αὗται, καὶ ἡ ἐπιβαλλομένη εἰς τοὺς πταίστας αὐστηρὰ ποινὴ, ἐπέφερον σωτηριώδη ἀποτελέσματα. Οἱ κάτοικοι, ἀντὶ νὰ ἐγκαταλείπωσι τοὺς οἴκους των, ἢ νὰ κρύπτωσι τὰ γεννημάτά των, παρεῖχον τὰ χρειώδη εἰς τοὺς Ῥωμαίους ἐν ἀφθονίᾳ καὶ ἐπὶ δικαίᾳ τιμῇ· οἱ τῆς ἐπαρχίας πολιτικοὶ ὑπάλληλοι ἐξηκολούθουν νὰ ἐνεργῶσι τὰς ὑπηρεσίας των ἐν ὀνόματι τοῦ Ἰουστινιανοῦ· ὁ δὲ κληρὸς, καὶ κατὰ συνείδησιν καὶ χάριν τοῦ συμφέροντος, ἐπιμελῶς ἐσπούδαζον ὑπὲρ τοῦ θρηοδοῦ αὐτοκράτορος. Πρώτῃ ἡ μικρὰ πόλις Σύλλεκτος, ἡμέρας ὁδὸν τοῦ στρατοπέδου ἀπέχουσα, ἤνοιξε τὰς πύλας, καὶ ἐδέχθη τοὺς ἀρχαίους κυρίους

τῆς· αἱ μεγαλήτεραι πόλεις Λέπτη καὶ Ἀδραμητὸν ἐμιμήθησαν τὸ παράδειγμα, καὶ ὁ Βελισάριος προέβη ἀνευ ἀντιστάσεως μέχρι τῆς Γράσσης, ὅπου ἦσαν βασιλεία καὶ παράδεισος κάλλιστος, 350 στάδια ἐκ τῆς Καρχηδόνας. Ἐνταῦθα, μετὰ τοὺς κόπους τῆς ὁδοπορίας, εὐφράνθησαν οἱ Ῥωμαῖοι εἰς ἄλση ἐκτεταμένη, κρήνας ὀροσερᾶς, καὶ δένδρα κατὰμεστα ὀπωρῶν. Διότι τῶν ἐπὶ Γίζερίχου Βανδιλίων τὰς ἀνδρικὰς ἀρετὰς εἶχε διαλύσει βαθμηδὸν ἡ εὐδαιμονία καὶ τὸ θερμὸν κλίμα τῆς Ἀφρικῆς, μέχρις οὗ οἱ τῶν βαρβάρων ἐκείνων ἀπόγονοι κατήντησαν οἱ ἡδυπαθέστατοι τῶν ἀνθρώπων, ἐν κομφῇ ἀνέσει εἰς θερινὰς οἰκίας καὶ ἀναψυκτικούς παραδείσους διάγοντες, εἰς λουτρά καθ' ἐκάστην ἐντροφῶντες, καὶ εἰς πολυτελεῖς τραπέζας ἀφθόνων βρωμάτων καὶ ποτῶν κατακλινόμενοι. Ἐφόρουν μεταξὺτ' ἱμάτια χρυσοκέντητα, κατὰ τὸν Μηδικὸν τρόπον· εἶχον ἔργον μὲν τὸν ἔρωτα καὶ τὸ κυνήγιον, διασκεδᾶσιν δὲ τοὺς παντομίμους, τὰς ἀμαξοδρομίας, τὴν μουσικὴν καὶ τοὺς χοροὺς τοῦ θεάτρου.

Τὰς δέκα ἢ δώδεκα ἡμέρας, καθ' ἃς ὁ στρατὸς ἐβάδιζεν ἐπὶ τὴν Καρχηδόνα, ἐπροφυλάττετο ἀγρύπνως ὁ Βελισάριος μὴ ἐπιπέσωσιν αἴφνης κατ' αὐτοῦ οἱ πολέμιοι. Τὴν ἐμπροσθοφυλακὴν, συνισταμένην ἐκ τριακοσίων ἱππέων, ὠδήγει ἀξιωματικὸς μεγάλης συνέσεως καὶ ἀνδρίας, Ἰωάννης ὁ Ἀρμένιος· ἐξακόσιοι Μασσαγῆται ἐπορεύοντο κατὰ τὸ ἀριστερόν μέρος, σταδίους τινὰς ἀπέχοντες· κατὰ τὸ δεξιὸν ἦτον ἡ παραλία, καὶ οὐ μακρὰν αὐτῆς ὁ στόλος παρακολουθῶν, βλεπόμενος σχεδὸν πάντοτε ὑπὸ τοῦ στρατοῦ, ὅστις ἐβάδιζε καθ' ἐκάστην περὶ τὰ δώδεκα μίλια, καὶ κατέλυε τὸ ἐσπέρας ἐν ὀχυροῖς στρατοπέδοις ἢ ἐν φιλικαῖς πόλεσιν. Ἡ προσέγγις τῶν Ῥωμαίων εἰς τὴν Καρχηδόνα κατέπληξε τὸν Γελίμερα. Φρονίμως δ' ἐπιθύμει νὰ ἀναβάλῃ τὸν πόλεμον, ἕως νὰ ἐπιστρέφῃ ὁ ἀδελφὸς του, καὶ ὁ σὺν αὐτῷ γεγυμνασμένος στρατὸς, ἀπὸ τῆς κατακτήσεως τῆς Σαρδοῦς· καὶ ἤδη κατέκρινε τὴν τῶν προγόνων αὐτοῦ ἀπερίσκεπτον πολιτικὴν, ὅτι καταστρέψαντες τὰ ἐν Ἀφρικῇ περιτειχίσματα ἠνάγκαζον αὐτὸν νὰ διακινδυνεύσῃ τὰ πάντα ἐν τῇ γειτονίᾳ τῆς πρωτεύουσας. Οἱ Βανδίλοι κατακτηταί, αἵτινες συνεποσούντο εἰς πεντήκοντα μόνον χιλιάδας ὅτε πρῶτον μετέβησαν εἰς τὴν Λιβύην, ἀνέβαινον περὶ τὸν χρόνον τοῦτον, ἀνευ γυναικῶν καὶ τέκνων, εἰς ἑκατὸν ἐξήκοντα χιλιάδας μαχίμων ἀνδρῶν· καὶ τοιαῦται δυνάμεις, ἐὰν ἡ γενναϊότης καὶ ἡ ὁμόνοια ἐνεψύχου αὐτὰς, ἡδύναντο νὰ καταθραύσωσιν, εἰς τὴν πρώτην ἀπόβασιν των, τὰ ἀσθενῆ καὶ ἀπηυδημένα τάγματα τοῦ Ῥωμαίου στρατηγοῦ. Ἀλλ' οἱ φίλοι τοῦ δεσμοῦ βασιλέως ἔκλινον εἰς τὸ νὰ βοηθῇσιν μάλλον ἢ νὰ κωλύσωσι τὴν πρόδον τοῦ Βελισαρίου· καὶ

πολλοὶ ἀλαζόνες βάρβαροι ἐκάλυπτον τὴν τοῦ πολέμου ἀποστροφὴν των, μῖσος κατὰ τοῦ ἄρπαγος προφασιζόμενοι. Ἡ ἐξουσία ὅμως καὶ αἱ ὑποσχέσεις τοῦ Γελίμερος συνήθροισαν φοβερὸν στρατὸν, καὶ τὰ σχέδιά του δὲν ἦσαν ἄμειρα στρατιωτικῆς ἐμπειρίας. Πρὸς τὸν ἀδελφόν του Ἀμμάταν ἐπεμφε διαταγὴν, νὰ συναθροίσῃ τὴν ἐν Καρχηδόνι δύναμιν, καὶ νὰ συναντήσῃ τὴν ἐμπροσθοφυλακὴν τῶν Ῥωμαίων περὶ τοὺς ἐβδομήκοντα σταδίους ἐκ τῆς πόλεως· ὁ ἀνεψιὸς του Γίβαμούνδος, μετὰ δισχιλίῳν ἱππέων, διωρίσθη νὰ προσβάλῃ τὴν εὐώνυμον πλευράν· αὐτὸς δὲ ὁ μονάρχης, σιωπηλῶς ἐπόμενος, ἤθελεν ἐπιπέσει κατ' αὐτῶν ὀπισθεν, εἰς τοποθεσίαν, ἣτις ἀπέκλειεν αὐτοὺς ἐκ τῆς βοηθείας ἢ καὶ τῆς θέας τοῦ στόλου των. Ἀλλ' ἡ θρασυτής τοῦ Ἀμμάτα ἐπέφερεν ὄλεθρον εἰς ἑαυτὸν τε καὶ εἰς τὴν πατρίδα του. Ἀφήσας τὸ πλεῖστον μέρος τοῦ στρατοῦ εἰς τὴν Καρχηδόνα, ἐτάχυνε κατὰ τῶν Ῥωμαίων, καὶ φθάσας πρὸ τῆς συμφωνηθείσης ὥρας, ἐτρώθη θανασίμως, ἀφοῦ ἀπέκτεινεν ἰδιοχείρως δώδεκα ἀνδρείους ἀνταγωνιστάς. Οἱ Βανδῖλοι τοῦ ἔφυγον πρὸς τὴν Καρχηδόνα· ἡ λεωφόρος, ἐβδομήκοντα σταδίῳν, κατεστρώθη ἀπὸ νεκρούς· καὶ ἐφαίνετο ἀπίστευτον ὅτι τοσοῦτον πλῆθος κατεσφάγη ὑπὸ τριακοσίων Ῥωμαίων. Ὁ ἀνεψιὸς τοῦ Γελίμερος κατετροπώθη ὡσαύτως, μετὰ μικράν συμπλοκὴν, ὑπὸ τῶν ἑξακοσίων Μασσαγετῶν· οὗτοι δὲν ἐξισοῦντο μὲ τὸ τρίτημόριον τῶν στρατιωτῶν ἐκείνου· ἀλλ' ἕκαστον Σκύθην ἐνεθάρρυνε τὸ παράδειγμα τοῦ ἀρχηγοῦ του, ὅστις ἐνδόξως ἐνήργησε τὸ προνόμιον τῆς οἰκογενείας του, νὰ ἱππεύσῃ πολὺ πρὸ τῶν ἄλλων, καὶ νὰ τοξεύσῃ τὸ πρῶτον βέλος κατὰ τοῦ ἐχθροῦ. Ὁ Γελίμερ ἐν τῷ μεταξύ, ἀγνοῶν τὰ διατρέξαντα, ἐπέρασε χωρὶς νὰ ἴδῃ τὸ Ῥωμαϊκὸν στράτευμα, καὶ ἔφθασεν εἰς τὸ μέρος ὅπου εἶχε πέσειν ὁ Ἀμμάτας. Ἐκλαυσε δὲ τὴν ἀτυχίαν τοῦ ἀδελφοῦ του καὶ τῆς Καρχηδόνας, προσέβαλε μετ' ἀκαθέκτου ὁρμῆς, καὶ ἔτρεψεν εἰς φυγὴν, τὸ προηγούμενον τοῦ ἱππικοῦ μέρος, καὶ ἡδύνατο ἴσως νὰ τελειώσῃ τὴν νίκην, ἐὰν δὲν ἐβράδυνε, δαπανῶν τὰς πολυτίμους ἐκεῖνας στιγμὰς εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ τελευταίου καθήκοντος πρὸς τὸν νεκρὸν ἀδελφόν του. Ἀλλ' ἐνῶ ἡ πένθιμος αὕτη ὑπηρεσία εἶχε συντετριμμένον τὸ πνεῦμά του, ἤκουσε τὴν σάλπιγγα τοῦ Βελισαρίου, ὅστις, ἀφήσας τὴν Ἀντωνίναν καὶ τὸ πῆδον ἐν τῷ στρατοπέδῳ, ἐτάχυνε μετὰ τῶν δορυφόρων καὶ τοῦ ἐπιλοῖπου ἱππικοῦ νὰ διατάξῃ τοὺς φεύγοντας στρατιώτας, καὶ νὰ ἐπανορθώσῃ τὰ ἡμαρτημένα. «Τοῖς φεύγουσι,» λέγει ὁ Προκόπιος, «Βελισάριος ἀπαντήσας, στήναι κελεύει· κοσμίως τε ἅπαντας διατάξας, καὶ πολλὰ ὀνειδίσας, ἐπειδὴ τὴν τε Ἀμμάτα τελευτὴν ἤκουσε, καὶ τὴν Ἰωάννου με-

μάθηκε δίωξιν, καὶ περὶ τοῦ χωρίου καὶ τῶν πολέμων ἐπύθετο ὅσα ἐβούλετο, δρόμῳ ἐπὶ Γελίμερά τε καὶ Βανδῖλους ἐχώρει· οἱ δὲ βάρβαροι, ἄτακτοί τε καὶ ἀπαράσκευοι ἤδη γεγονότες, ἐπιόντας αὐτοὺς οὐχ ὑπέμειναν· ἀλλὰ φεύγουσιν ἀνὰ κράτος, πολλοὺς ἐνταῦθα ἀποβαλόντες, καὶ ἡ μάχη ἐτελεύτα εἰς νύκτα.» Ὁ Γελίμερ ἔφυγε πρὸς τὴν ἔρημον τῆς Νομισίδας· ἀλλ' ἔλαβε μετ' οὐ πολὺ τὴν παρηγορητικὴν εἰδήσιν, ὅτι αἱ περὶ θανατώσεως τοῦ Ἰλδερίχου καὶ τῶν συνδεσμίῳν αὐτοῦ μερικαὶ διαταγαὶ τοῦ εἶχον ἐκτελεσθῇ πιστῶς. Ἡ ἐκδίκησις δ' αὕτη τοῦ τυράννου ἐχρησίμεισε μόνον εἰς τοὺς ἐχθροὺς του· διότι ὁ θάνατος τοῦ νομίμου ἡγεμόνος διήγειρε τὴν συμπάθειαν τοῦ λαοῦ, ἡ δὲ ζωὴ του ἤθελεν εἶσθαι κώλυμα εἰς τοὺς νικηφόρους Ῥωμαίους· καὶ ὁ τοποτηρητὴς τοῦ Ἰουστινιανοῦ δι' ἐγκλήματος, τοῦ ὁποίου αὐτὸς ἦτον ἀθῶος, ἀπηλλάχθη τῆς ἀνάγκης τοῦ νὰ χάσῃ τὴν τιμὴν του, ἢ νὰ ἐγκαταλείψῃ τὰς κατακτήσεις του.

«Οἱ μὲν οὖν ἀμφὶ τὸν Ἰωάννην, καὶ οἱ Μασσαγέται,» ἐξακολουθεῖ ὁ Προκόπιος, «περὶ λύχνων ἀφὰς εἰς ἡμᾶς ἀναστρέφαντες, καὶ ἅπαντα τὰ συμβεβηκότα μαθόντες τε, καὶ ἀγγείλαντες, ξὺν ἡμῖν ἐν Δελίμῳ διενυκτέρευσαν.»

Τὴν ἐπιούσαν, ἐβάδισεν ὁ Βελισάριος πανστρατιᾷ ἐπὶ τὴν Καρχηδόνα, ὅπου φθάσας περὶ δειλὴν ὄψιν ἐστρατοπέδευσε πρὸ τῶν πυλῶν αὐτῆς, μὴ ἐγκρίνας νὰ εἰσέλθῃ εὐθὺς κατ' ἐκείνην τὴν νύκτα, ἐκ φόβου μήπως ἐν τῷ σκότει καὶ τῇ ἀταξίᾳ ἢ τοὺς στρατιώτας αὐτοὺς ἐχθέσῃ εἰς κρύφιόν τινα ἐνέδραν τῆς πόλεως, ἢ τὴν πόλιν αὐτὴν εἰς τὰς ἀρπαγὰς τῶν στρατιωτῶν. Ἀλλὰ μετ' οὐ πολὺ ἐπληροφόρηθη ὅτι ἀκινδύνως ἡδύνατο νὰ ἐμπιστευθῇ εἰς τὴν εἰρηνικὴν καὶ φιλικὴν ὄψιν τῆς πρωτευούσης. Οἱ Καρχηδόνιοι, κατὰ τὴν φράσιν τοῦ Προκοπίου, τὰς πύλας ἀνακλίναντες, λύχνα ἔκαιον πανδημεῖ, καὶ ἡ πόλις κατελάμπετο τῷ πυρὶ τὴν νύκτα ὅλην ἐκείνην· ἀφῆρσαν προσέτι τὰς ἀλύσεις, αἵτινες ἐφύλαττον τὴν εἰσοδὸν τοῦ λιμένος, καὶ μετ' εὐγνωμόνων ἀνευφημιῶν ἐχαιρέτησαν καὶ προσεκάλεσαν τοὺς Ῥωμαίους ἐλευθερωτάς των. Ἡ ἡττα τῶν Βανδῖλων, καὶ ἡ ἐλευθερία τῆς Ἀφρικῆς, ἀνγγέλλθησαν εἰς τὴν πόλιν κατὰ τὴν παραμονὴν τοῦ Ἁγίου Κυπριανοῦ, ὅποτε αἱ ἐκκλησίαι ἦσαν ἤδη κεκοσμημέναι καὶ πεφωτισμέναι διὰ τὴν ἑορτὴν τοῦ ἐγγχωρίου αὐτοῦ μάρτυρος. Οἱ Ἀρειανοί, συνειδότες ὅτι παρῆλθεν ἡ βασιλεία των, ἐγκατέλιπον τὸν ναὸν εἰς τοὺς ὀρθοδόξους, καὶ τὰ σύμβολα τοῦ Ἀθανασίου καὶ τοῦ Ἰουστινιανοῦ τρανοφῶως ἀνηγορεύθησαν. Μία δεινὴ ὥρα ἀνέτρεψε τὴν τύχην τῶν ἀντιμαχομένων. Ὅσοι ἐκ τῶν Βανδῖλων εἶχον μένειν ἐν τῇ πόλει, ἐκάθηντο ἤδη ἰκέται ἐν

τοῖς ἱεροῖς· τοὺς δ' ἐξ ἀνατολῆς ἐμπόρους ἀπήλλαξε τῆς βαθυτάτης φυλακῆς τῶν ἀνακτόρων ὁ ἐντρομος δεσμοφύλαξ, ὅστις θερμῶς ἐζήτησε τὴν προστασίαν τῶν δεσμιῶν του, καὶ ἔδειξεν εἰς αὐτοὺς δι' ἀνοίγματος ἐν τῷ τοίχῳ τὰ ἰστία τοῦ Ῥωμαϊκοῦ στόλου. Μετὰ τὸν χωρισμὸν ἀπὸ τοῦ στρατοῦ, βραδυπλοοῦντες οἱ ναύαρχοι κατὰ τὴν παραλίαν ἐφθασαν εἰς τὴν Ἑρμαίαν ἄκραν, ὅπου ἔλαβον τὰς πρώτας εἰδήσεις περὶ τῆς νίκης τοῦ Βελισαρίου. Ἐντεῦθεν, βοηθούμενοι ὑπὸ τοῦ ἀνέμου, διευθύνθησαν πρὸς τὴν βαθεῖαν καὶ χωρητικὴν λίμνην τῆς Τύνιδος, καὶ προσωρμίσθησαν ὡς πέντε μίλια ἐκ τῆς πρωτευούσης. Ὁ Βελισάριος, μαθὼν τὴν ἀφίξιν των, ἐπέμψε διαταγὰς ν' ἀποβῶσιν ἀμέσως οἱ πλείστοι τῶν ναυτῶν, ὅπως συμμεθέξωσι τοῦ θριάμβου. Πρὶν δὲ εἰσελθῶσιν εἰς τὰς πόλεις τῆς Καρχηδόνας, προέτρεψεν αὐτοὺς, διὰ λόγου ἀξίου ἑαυτοῦ τε καὶ τῆς περιστάσεως, νὰ μὴ κατασχύνωσι τὴν δόξαν τῶν ὅπλων των, καὶ νὰ ἐνθυμῶνται ὅτι οἱ μὲν Βανδῆλοι ἦσαν οἱ τύραννοι, αὐτοὶ δὲ οἱ ἐλευθερωταὶ τῶν Ἀφρικανῶν, τοὺς ὁποίους πρέπει τώρα νὰ θεωρῶσιν ὡς ἐθελουσίους καὶ φιλοστόργους ὑπηκόους τοῦ κοινοῦ κυριάρχου των. Οἱ Ῥωμαῖοι διεπέρασαν τὰς ὁδοὺς παρατεταγμένοι ὡς εἰς μάχην· ἡ ἀκριβὴς εὐταξία, ἡ παρὰ τοῦ στρατηγοῦ διατηρουμένη, ἐνετύπωσεν εἰς τὰ πνεύματά των τὸ χρέος τῆς ὑπακοῆς· καὶ εἰς αἰῶνα, καθ' ὃν ἡ συνήθεια καὶ ἡ ἀτιμωρησία σχεδὸν ἡγιάζον τὴν κατάχρησιν τῆς νίκης, ἡ μεγαλοφυΐα ἐνὸς ἀνδρὸς κατέστειλε τὰ πάθη νικηφόρου στρατεύματος. Ἡ φωνὴ τῆς ἀπειλῆς καὶ τῆς ὕβρεως ἐσιώπη· τὸ ἐμπόριον τῆς Καρχηδόνας δὲν διεκόπη· ἐνῶ ἡ Ἀφρικὴ ἤλλασσε τὸν δεσπότην καὶ τὴν κυβέρνησιν αὐτῆς, τὰ ἐργαστήρια ἔμενον ἀνεωγμένα, καὶ οἱ στρατιῶται, ἀροῦ ἐτέθησαν ἱκανοὶ φύλακες, ἀπῆλθον ἡσυχῶς εἰς τοὺς οἴκους, τοὺς προσδιωρισμένους εἰς ὑποδοχὴν αὐτῶν. Ὁ Βελισάριος, εἰς τὸ παλάτιον ἀναβὰς, ἐκάθισεν ἐπὶ τοῦ θρόνου τοῦ Γελίμερος, ἐδέχθη καὶ διένειμε τὰ βαρβαρικά λάφυρα, ἐχάρισε τὴν ζωὴν εἰς τοὺς ἱκέτας Βανδύλους, καὶ ἔδωκεν εὐμενῇ ἀκρόασιν εἰς πολλοὺς ἐμπόρους τε καὶ ἄλλους κατοικοῦντας παρὰ τὸν λιμένα Μανδράκιον, ὧν τὰ ὑπάρχοντα εἶχον διαρπάσει τὴν προλαβοῦσαν νύκτα τινὲς ἐκ τῶν ναυτῶν. Εἰς τὸ δεῖπνον εἰστίασε τοὺς προὔχοντας τῶν ἀξιωματικῶν αὐτοῦ μετὰ βασιλικῆς μεγαλοπρεπείας· οἶνοχόου δὲ καὶ ὑπηρετοῦν οἱ πρόωνι τοῦ Γελίμερος θεράποντες. Μία ἡμέρα ἐδόθη εἰς τὰς πομπώδεις ταύτας σκηνάς, αἵτινες δὲν πρέπει νὰ καταφρονηθῶσιν ὡς ἄχρηστοι, ἐὰν εἴλωσιν τὸν δημοτικὸν σεβασμόν· ἀλλ' ὁ δραστήριος νοῦς τοῦ Βελισαρίου, ὅστις ἐν τῇ δόξῃ τῆς νίκης ἠδύνατο νὰ ὑποθέσῃ ἦτταν, εἶχεν ἤδη ἀπορασίσει νὰ μὴ ἐξαρτᾶται τὸ ἐν Ἀφρικῇ

Ῥωμαϊκὸν κράτος ἐκ τῆς τύχης τῶν ὅπλων, ἢ τῆς εὐνοίας τοῦ λαοῦ. Τὰ τεῖχη τῆς Καρχηδόνας ἦσαν τὰ μόνα ἐν Ἀφρικῇ, ὅσα οἱ Βανδῆλοι δὲν εἶχον κατεδαφίσειν· ἀλλὰ καὶ ταῦτα εἶχον τόσον παραμεληθῆν ἐν διαστήματι ἐννεμήκοντα πέντε ἐτῶν, ὥστε πολλὰ εἶχον καταπέσει, καὶ διὰ τοῦτο μάλιστα δὲν ἐστάθη ἐν τῇ πρωτευούσῃ ὁ Γελίμερ. Δορικτῆτωρ συνειτώτερος ὁ Βελισάριος, ἀποκατέστησε μετ' ἀπιστεύτου ταχύτητος τὰ τεῖχη καὶ τὰς τάφρους τῆς πόλεως. Ἡ ἐλευθεριότης τοῦ ἐνεθάρρυνε τοὺς ἐργάτας· οἱ στρατιῶται, οἱ ναῦται, καὶ οἱ πολῖται ἀμιλλῶντο πρὸς ἀλλήλους εἰς τὴν σωτηριώδη ἐργασίαν, καὶ ὁ Γελίμερ ἐθεώρησε μετ' ἐκπλήξεως καὶ ἀπελπισίας τὴν ἀνγειρομένην ἰσχὺν ἀκαταμαχῆτου φρουρίου.

Ἔπεται συνέχεια.

Ο ΕΙΡΗΝΙΚΟΣ ΩΚΕΑΝΟΣ.

Ὁ ΕΥΜΕΓΕΘΗΣ Ωκεανός, ὁ διαχωρίζων τὴν Ἀσίαν ἀπὸ τῆς Ἀμερικῆς, καλεῖται Εἰρηνικός, ἐπεὶ οἱ πρῶτον ἐπ' αὐτοῦ μεταξὺ τῶν Τροπικῶν πλεύσαντες εὗρηκαν ἐκεῖ μέτριον τὸν καιρὸν· ὠνομάσθη δὲ καὶ Νότιος Θάλασσα, ἐπεὶ οἱ Ἰσπανοὶ διεπέρασαν τὸν Δαριένειον Ἰσθμὸν ἀπὸ βορρᾶ εἰς νότον, ὅτε πρῶτον ἀνεκάλυψαν τὸν περὶ οὗ ὁ λόγος ὠκεανόν·—κυρίως ὁμῶς εἶναι ὁ Δυτικὸς Ωκεανός ὡς πρὸς τὴν Ἀμερικὴν. Τὸνομα δὲ Εἰρηνικός δὲν ἀρμόζει πᾶσι, διότι τόσον σφοδραὶ τρικυμίαι ταραττοῦσιν αὐτὸν, ὅσον εἰς ἀνδράποτε ἄλλην θάλασσαν· ἀλλ' ὁ Μαγγελανός, τυχὼν οὐρίου ἀνέμου, καὶ μηδὲν ἀπαντήσας ἀτύχημα ὅτε πρῶτον διεπέρασε τὸν μέγαν τοῦτον ὠκεανὸν τὸ 1520, ἔδωκεν αὐτῷ τὴν μέχρι τοῦδε διατηρουμένην ἐπωνυμίαν.

ΚΑΡΠΟΦΟΡΙΑ ΤΗΣ ΚΙΝΑΣ. Ἄπαντες οἱ τὴν Κίναν ἐπισκεφθέντες καὶ περὶ αὐτῆς συγγράψαντες συμφωνοῦσι περὶ τῆς καρποφορίας τῆς. Ὁ Du Halde ἔχει διεξοδικὸν κεφάλαιον περὶ τῆς ἐν Κίνᾳ ἀφθονίας, ἐν ᾧ παρατηρεῖ ὅτι σχεδὸν ὅλα ὅσα παράγουσιν ἄλλα βασιλεῖα δύνανται νὰ εὕρεθῶσιν εἰς τὴν Κίναν· ἀλλ' ὅτι ἡ Κίνα παράγει πᾶμπολλα εἶδη, ἀλλὰ μὴ εὕρισκόμενα. Τὴν ἀφθονίαν ταύτην, λέγει, δυνάμεθα ν' ἀποδώσωμεν καὶ εἰς τὸ βάθος τοῦ χώματος καὶ εἰς τὴν ἐπίμοχθον φιλεργίαν τῶν κατοίκων, καὶ εἰς τὸ πλῆθος τῶν λιμνῶν, ποταμῶν, ρυάκων, καὶ διωρύγων, δι' ὧν ἡ χώρα ποτίζεται.

Εἰς ΑΠΟΘΑΝΟΝ ΒΡΕΦΟΣ.

Εἰς ἡμέρας μυροπνόους τῆς ἀνοιξίως γεννᾶται, εἰς τὰς αὔρας τῶν ζεφυρῶν, εἰς λευκὰ ἄνθη πλανᾶται, Ἀρωμάτων εὐωδίας λεπτοτάτας ἀναπνέει, καὶ ἡ χρυσαλὶς εἰς θόλους γαλανοῦ οὐρανοῦ πλέει.

Τὸ χρυσοῦς ἀνθὸν τοῦ ἔαρ ἰδὼν μόλις τ' ἄγνόν βρέφος, καὶ εἰς τῆς μητρὸς σκιρτήσαν τὴν φιλόστοργον ἀγάλην, Ἐποτίσθη εἰς τοῦ βίου τὴν γλυκύπικρον φιάλην, καὶ τὸ μητρικὸν τοῦ γάλα. Ἀνθινὸν φορέσαν στέφος, Ὡς περισσότερὰ γλυκεῖα, ἀνοῖξας τὰς πτέρυγας του, καὶ ἐπέταξ' εἰς τὸ δῶμα τοῦ κοινοῦ Πατρὸς καὶ Παύλου!

Χ. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ.